

- 3 -

§ 5
 (vid sammantiden nämmande)
 Följande personer ha i denna pa-
 guen sina egenhändiga namnteckningar
 sig som medlemmar:

Ylsted Samuelsen
 Einar Kovander
 Alf Lamore
 Gunnar Jansare
 Carin Thunman
 Ulf Eriksson
 Lasse Ahmnd
 Gustaf Jansson
 Stig Sahlbahl.
 H. F. Lindin
 W. G. Hartman
 P. O. Korwall
 Toar Laidh
 Lasse Nilsson
 Stenlund
 Bo Nilsson
 Einar Jansson

En blick över skrivbordet på pastors-
 expeditionen ut mot förstugan. Obs.
 målningen direkt på stockväggen.

Bilden t.v. är en tavla i museets samlingar signerad G.Z. febr. -45 (Gunnar Zamore). Gamla prästgården i mitten och kyrkan t.h.

I första protokollboken har grundarna intygat sitt ansvar med egenhändiga namnteckningar.

På nästa sida återges en annonssida ur Lagga-Gubbens Julnummer 1921. Skämttidning? Hembygdstidning?

HEMBYGDSFÖRENINGAR I KNIVSTABYGDEN

Lagga Hembygds- och Fornminnesförening

Innan Lagga hembygdsförening bildats hade enskilda personer börjat samla gamla bruksföremål från äldre tid. Man och man emellan diskuterades "den angelägna uppgiften att till kommande släkten rädda den skatt vi ännu kunna äga av äldre byggnadsminnen, allmogekonst, sedvänjor, folktraditioner, sägner, ordstäv och talesätt" (citat ur föreningens protokoll vid bildandet av föreningen). När föreningen bildades — dess namn är Lagga hembygds- och fornminnesförening — år 1946 var det en särskild händelse som hade tänt laggabornas intresse och engagemang. Det gällde att åt hemorten rädda ett av socknens finaste byggnadsminnen, väderkvarnen vid Väsby. Den välkända kvarnen — en känd siluett för vägfärande på vägen Uppsala-Rimbo — hade sålts och den skulle rivras och tillsammans med inventarierna flyttas till en plats i sydvästra Uppland. Det sägs att den skulle göras om och att café skull inrättas i kvarnmiljö. Det gällde för laggaborna att handla snabbt och beslutsamt. Efter förhandlingar med köparna kunde det hela lösas så att återköp fick ske.

Uppropet att bilda Lagga hembygdsförening hade fått ett kraftigt gensvar och med "kvarnfrågan" som den samlande angelägenheten kunde konstituerande sammanträde hållas. Det gällde då att snarast lösa den ekonomiska frågan. Genom en storartad bidragsteckning och bistånd från Lagga kommun, kvarnindustrin och även "utsocknes" personer kunde frågan lösas. Kvarnen var räddad och man har sedan vid olika tillfällen gjort renoveringar så att den alltjämt är i maldugligt skick.

Intill kvarnen ligger kvarnstugan. Den var tidigare bostad åt mjölnaren. I stugan inrymtes f.n. en stor samling hantverksredskap. Den s.k. "klockarladan" som ligger i närheten av kvarnen flyttades dit på 1960-talet och här inrymtes en intressant samling äldre jordbruksredskap, bl.a. ett tröskverk tillverkat av en lantbrukare i socknen vid mitten av 1800-talet. Där finns också en s.k. "långhalmstunna", ett tröskverk för tröskning av halm (råghalm) avsett för tak.

Nästa stora uppgift för föreningen var att rädda gamla prästgården, d.v.s. den gamla sätesbyggnaden från 1730-talet. Huset hade ända från 1809 varit ett s.k. överloppshus som tidvis stått obebott. Det var i dåligt skick och skulle rivras på 1940-talet. Huset köptes för att räddas av två kända laggabor, Samuelsson och Grönwall, vilka snart därefter överlät det till hembygdsföreningen. Landsantikvarien var mycket intresserad av att bevara den gamla gården. Huset hade ett stort värde ur kulturhistorisk synpunkt. Det torde vara uppfört under den ka-

rolinska tiden och har till sin stil bevarats nästan oförändrat till våra dagar. Det torde heller inte ha många motsvarigheter i vårt land.

Föreningen har pietetsfullt upprustat huset som nu används för sammanträden och andra sammankomster. Man har bevarat mycket av det ursprungliga. Så t.ex. finns i södra hörnrummet unika målningar av senkarolinska karaktär på timmerväggarna. I stora salen syns kraftiga takbjälkar, breda golvtilljor och en robust öppen spis. Med ledning av bevarade rester av väggmålningar har man återställt väggarnas beklädnad.

Invigningen som ägde rum den 12 juni 1955 blev en minnesrik dag med stor uppslutning av sockenbor. Efter gudstjänst i kyrkan tågade man till gamla prästgården. I spetsen av tåget bars föreningens egen fana med Lagga kommuns vapen: i ett blått fält är i gul färg inlagt symbolen för kungakröningen vid Mora stenar: två armar som lyfter en sköld på vilken en krönt prins sitter.

Men Lagga hembygds- och fornminnesförening är inte bara Väsby kvarn och Gamla prästgården, även om föreningen i besittning av dessa rikedomar har en förnämlig bas i sitt arbete. Föreningen har grundats och utvecklats under ledning av personer med stort intresse för kulturminnesvården. Ett par av de mest kända av dessa är Herbert Samuelsson och Einar Levander. De har båda tilldelats Upplands fornminnesförenings förtjänstmedalj för sina insatser. Föreningen har en stark levande kraft och är stabilt förankrad i bygdens befolkning. Antalet medlemmar är f.n. omkring 200.

Med en verksamhet som sträcker sig över trettiofem år, har flera av aktiviteterna fått traditionens prägel. Till dessa hör framför allt midsommarfesten och sommarutflykten. Information om bygden ges bl.a. i form av studiecirkel och man har planer på att utvidga dessa.

Föreningens målmedvetna arbete har också uppmärksamats och uppskattats av "högre instans". Som bevis härpå kan anföras att föreningen tilldelats Disa Gilles pris och diplom 1956 och erhållit utdelning ur landshövding Hilding Kjellmans hembygdsfond. Även om föreningen på samma sätt som flertalet andra hembygdsföreningar, har bekymmer, inte minst för en betungande föremålsvård, ser den med optimism mot framtiden.

Styrelsen består av sju ledamöter. Ordförande är Tore Jansson, Mora höjd, Lagga, 755 90 Uppsala, och sekreterare Gunnar Sidfäldt, Lagga prästgård, 741 00 Knivsta.

Nils Ålander